

**VAGGERYDS
KOMMUN**

Riktlinjer för handläggning barn och unga

Antagen av socialnämnd: 2020-10-22 § 65

Ansvarig förvaltning: socialförvaltningen

Ansvarig tjänsteman: verksamhetschef myndighet

Gäller t.o.m. 2021

Riktlinjer för handläggning inom barn och unga	3
Målgrupp	3
<i>Riktlinjens syfte</i>	3
Socialnämndens ansvar	4
Socialnämnden ska:.....	4
Socialnämndens intention	5
Missförhållande eller risk för missförhållande	5
Perspektiv barn och unga	5
Insatser på hemmaplan.....	6
Samverkan.....	6
Samordnad individuell plan	6
Kommunal individuell plan	6
Intern plan	6
Polisanmälan rörande brott mot barn	7
Barn i asylprocessen.....	7
Papperslösa/gömnda barn	7
Insats	8
Vårdplan/uppdrag.....	8
Genomförandeplan.....	8
Vård utanför det egna hemmet enligt SoL eller LVU.....	8
Uppföljning av insatser	8
Ersättning till kommunen för barn och unga som är placerade utanför hemmet	9
Beslut	9

Riktlinjer för handläggning inom barn och unga

Riktlinjer ska vara förenliga med gällande lagstiftning, nationella riktlinjer och rekommendationer.

Verksamheten som rör barn ska vila på de grundläggande bestämmelserna i gällande lagstiftning och FN:s konvention om barnets rättigheter. I enlighet med barnkonventionen ska det särskilt belysa alla barns lika rättigheter och lika värde, tillförsäkra varje barn dess rättsliga status. Inget barn får diskrimineras eller begränsas på grund av härkomst, kön, sexuell läggning, religion eller funktionshinder.

Målgrupp

Barn och unga mellan 0-18 år, och i vissa fall upp till 21 år

Enheten barn och unga är en enhet inom socialförvaltningens myndighetsavdelning. Enheten arbetar med mottagning av barn- och vuxenärenden, utredning samt uppföljning av öppna insatser och heldygnsvård. Dessa riktlinjer avser handläggning gällande arbetet med utredning och uppföljning av barn- och ungdomsärenden.

Handläggning av vuxenärenden har separata riktlinjer.

Riktlinjens syfte

Syftet med dessa riktlinjer är att skapa tydlighet och samsyn i arbetet som rör socialförvaltningens myndighetsutövning gällande barn och unga. Riktlinjerna ska säkerställa rättssäkerhet och likabehandling och fungera som en vägledning i det praktiska arbetet. Målsättningen är en god, jämlik, rättssäker, effektiv och ändamålsenlig socialtjänst i Vaggeryds kommun som helhet.

Riktlinjerna innebär inte någon inskränkning i att den enskilde får sin ansökan individuellt prövad och som kan medföra att ett beslut avviker från riktlinjerna. Riktlinjerna beskriver vad som är socialnämndens ambitionsnivå för det sociala arbetet i Vaggeryds kommun. Alla beslut ska prövas mot gällande lagar, förordningar, rättspraxis, förarbeten till lagstiftning, handböcker och prejudicerande rättsfall. Alla personer anställda inom socialförvaltningen i Vaggeryds kommun är ålagda att följa, av socialnämnden, antagna riktlinjer. En av socialnämnden beslutad delegationsordning gällande beslut som fattas av delegat på nämndens vägnar finns upprättad och revideras 1 gång/år eller på förekommen anledning.

Följande lagar är av stor betydelse för socialtjänstens arbete med barn och unga:

- Socialtjänstlagen (SoL)
- Socialtjänstförordningen (SoF)
- Kommunallagen (KL)

- Förvaltningslagen (FL)
- Offentlighets- och sekretesslagen (OSL)
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)
- Lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL)
- Föräldrabalken (FB)
- Barnkonventionen

Socialnämndens ansvar

Enligt socialtjänstlagens portalparagraf ska samhällets socialtjänst på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Socialtjänsten ska under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Verksamheten ska bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

I socialtjänstlagen framgår att barnets bästa särskilt ska beaktas vid åtgärder som rör barn. Med barn avses varje människa under 18 år.

Socialnämnden ska:

- verka för att barn och ungdom växer upp under trygga och goda förhållanden,
- i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och ungdom,
- bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och ungdom far illa,
- aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk bland barn och ungdom av alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel eller beroendeframkallande medel samt dopningsmedel,
- aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar bland och unga,
- tillsammans med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs, uppmärksamma och verka för att barn och ungdom inte vistas i miljöer som är skadliga för dem,
- med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och ungdom som har visat tecken till en ogynnsam utveckling,
- i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och ungdom som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet,
- i sin omsorg om barn och ungdom tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ett mål eller ärende om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts,
- i sin omsorg om barn och ungdom tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan vård och fostran utanför det egna hemmet upphört.

Socialnämndens intention

Socialnämndens intention är att i största möjliga utsträckning använda sig av förebyggande- och öppenvårdsinsatser på hemmaplan, för att så få barn och unga som möjligt ska behöva beredas vård utanför det egna hemmet. Målet är att familjer ska återförenas igen efter vård utanför det egna hemmet.

Missförhållande eller risk för missförhållande

Missförhållande eller risk för missförhållande – Lex Sarah – i verksamheten ska rapporteras enligt beslutad rutin. Bestämmelserna om Lex Sarah omfattar hela socialtjänsten enligt socialtjänstlagen. Varje anställd, uppdragstagare och praktikant är skyldig att omgående rapportera missförhållande eller risk för missförhållande.

Det finns en skyldighet för ansvariga inom socialtjänsten att omgående utreda, dokumentera samt avhjälpa och undanröja ett missförhållande eller risk för missförhållande. Visar utredningen ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande skall socialnämnden anmäla detta till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) oavsett om det avhjälpes eller inte.

Perspektiv barn och unga

- **BARNPERSPEKTIV** innebär att en vuxen så långt det är möjligt sätter sig in i ett barns situation genom att uppmärksamma och förstå barnets erfarenheter, upplevelser, uppfattningar och handlingar och därigenom försöker se till barnets bästa. I barnkonventionens artikel 3 uttrycks ett förhållningssätt som sätter barnet i fokus vid beslut eller åtgärder. Dessa kan beröra ett enskilt barn eller en grupp av barn.
- **BARNENS PERSPEKTIV** innebär att man lyssnar på barnet och att det utifrån ålder och mognad får möjlighet att bidra med sina tankar, känslor, upplevelser, uppfattningar, erfarenheter, synpunkter och förslag. Det handlar framförallt om barnets egna föreställningar om sitt liv. När detta inte är möjligt är det viktigt att hämta in barnets åsikter i efterhand.
- **BARNRÄTTSPERSPEKTIVET** avser barnets rättsliga status och ingen personlig tolkning av vad som är bäst för barnet. Barnrättsperspektivet uttrycker en skyldighet att genom lämpliga åtgärder förverkliga barnets mänskliga rättigheter och barnets bästa liksom barnets rättigheter som de är formulerade i barnkonventionen som även är en lag. Barnkonventionen är sedan den 1 januari 2020 lag. Det innebär att barns rättigheter fått en starkare ställning och att barns rättigheter ska beaktas av domstolar och myndigheter i avvägningar och bedömningar som görs i mål och ärenden som rör barn. Att konventionen blivit gällande som lag innebär att den är tillämplig på alla rättsområden och ensam kan läggas till grund för myndigheters beslut. Syftet med lagstiftningen är vidare att den ska bidra till att synliggöra barns rättigheter i all offentlig verksamhet.

Insatser på hemmaplan

Nämndens intention är att insatserna i barn- och ungdomsvården främst ska ske inom öppenvård på hemmaplan

Samverkan

Socialnämnden ska i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Ifråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer i offentlighets- och sekretesslagen.

Nämnden ska aktivt verka för att samverkan kommer till stånd. All samverkan ska ske med den enskildes samtycke vilket ska vara skriftligt. I vissa situationer kan socialnämnden med stöd av 11 kap SoL och vårdbeslut enligt LVU inhämta uppgifter utan samtycke.

Samordnad individuell plan

En samordnad individuell plan (SIP) ska upprättas om ett barn har insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården och om någon av dessa aktörer bedömer att insatserna behöver samordnas. En vårdnadshavare kan också aktualisera behovet av SIP. En SIP kan inte upprättas om den enskilde inte samtycker till detta. När det gäller barn är det vårdnadshavaren som ska lämna sitt samtycke, men barnet bör utifrån ålder och mognad tillfrågas om sin inställning. Barnet ska så långt det är möjligt vara delaktiga i arbetet kring en SIP. I planen ska framgå vilka insatser som den enskilde har och vem som ansvarar för att tillgodose dem. Det ska också framgå om det är kommunen eller region Jönköping som har det övergripande ansvaret för planen.

Kommunal individuell plan

Kommunal individuell plan (KIP) ska användas i samverkan med AME men kan även användas vid behov av samverkan andra aktörer inom kommunens egna verksamhet som inte lyder under samma nämnd och där det därmed föreligger sekretess mellan verksamheten. När den enskilde har behov av insatser både från myndighet och AME ska det upprättas en individuell plan om det bedöms att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda, och om den enskilde samtycker till att den upprättas. Planen ska upprättas tillsammans med klienten.

Intern plan

En intern plan ska upprättas när den enskilde även har behov av stöd från andra verksamheter inom socialförvaltningen som ex kan vara våld i nära relation, stöd för missbruk/beroende och stöd i föräldrarollen. Samordning av insatserna och kommunikation ska ske regelbundet mellan handläggare.

Polisanmälan rörande brott mot barn

Socialtjänstens möjligheter att anmäla brott mot barn styrs av reglerna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Socialtjänsten kan göra en polisanmälan och lämna ut uppgifter om enskilda personliga förhållanden – om socialtjänsten i sitt uppdrag får kännedom om uppgifter, misstankar eller förhållanden som tyder på att brott riktas eller har riktats mot någon som inte fyllt arton år och det är fråga om brott som avses i 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken (dvs. brott mot liv och hälsa, brott mot frihet och frid eller sexualbrott) eller lagen med förbud mot könsstympning av kvinnor. Bestämmelser om detta finns i 10 kap. 21 § OSL.

När uppgifter av denna art framkommer till socialnämnden skall det i varje enskilt ärende göras en bedömning om eventuell polisanmäla. Bedömning ska dokumenteras i barnets akt. Bedömningen kan komma att revideras under ärendets gång. Huvudhållningen är att anmälan om brott skall göras.

En anmälan ska om möjligt göras så skyndsamt som möjligt men utifrån en helhetsbedömning av barnets skyddsbehov.

Barn i asylprocessen

Personer som omfattas av LMA har inte rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL för förmåner som ska täcka behov av samma slag som sådant som regleras i LMA.31 dvs ekonomiskt stöd.

Kommunen har dock enligt 2 kap. 1 § socialtjänstlagen det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver och kan enligt 4 kap. 2 § ge bistånd även i andra fall än de som omfattas av 4 kap. 1 §. Detta innebär att även barn i asylprocess kan efter biståndsbedömning erbjudas insats båda av förebyggande karaktär och utifrån ett akut skyddsbehov

Papperslösa/gömnda barn

Barn som vistas i Sverige utan att ha gett sig till känna och som därför inte registrerats av Migrationsverket omfattas inte av LMA. De kan därför i enlighet med 2 a kap. 1 § SoL ha rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL. Av rättspraxis följer att en kommun inte kan kräva att en person registrerar sig som asylsökande för att få bistånd.

I samtliga fall som berör barn som vistas i Vaggeryds kommun skall barnets bästa enligt 1 kap. 2 § SoL särskilt beaktas. Det följer även av artikel 3 i barnkonventionen.

För aktuell information då dessa beslut är föränderliga finns på Migrationsverket.se.

Insats

En insats till barnet kräver medgivande från båda vårdnadshavarna och även från barnet då det har fyllt 15 år. I vissa fall kan socialnämnden med stöd av 6 kap 13a§ FB besluta om öppna insatser/behandling även om den ena vårdnadshavaren tackar nej.

Vårdplan/uppdrag

En vårdplan ska alltid upprättas för beviljad insats. I vårdplanen ska det framgå tydliga och uppföljningsbara mål som ligger till grund för vården.

Vårdplanen, som bygger på de centrala behov som beskrivits i beslutsunderlaget, är ett fristående dokument. I vårdplanen ska det framgå vilka tydliga och uppföljningsbara mål som ligger till grund för vården. Målen ska peka på den önskade förändringen för barnet eller den unga. Vårdplanen ska även beskriva de åtgärder och insatser som andra huvudmän har ansvar för.

Genomförandeplan

Vid alla insatser, oavsett om de gäller öppenvård eller placering, ska en genomförandeplan upprättas. Genomförandeplanen ska beskriva hur den beslutade insatsen ska genomföras. Utgångspunkten ska vara uppdraget som utföraren fått.

Genomförandeplanen ska även beskriva de åtgärder och insatser som andra huvudmän har ansvar för.

Genomförandeplanen vid öppna insatser bör upprättas hos den som ska utföra insatsen. Undantag är dock insatser i form av kontaktperson, kontaktfamilj och särskilt kvalificerade kontaktpersoner, där ansvaret för upprättandet av planen ligger kvar hos handläggaren i ärendet. Detta med anledning av att utförarna i dessa fall är lekmän.

Vård utanför det egna hemmet enligt SoL eller LVU

Då behov av att ett barn eller en ung person vårdas utanför det egna hemmet föreligger, ska bestämmelserna i socialtjänstlagen (SoL) om att insatserna ska utformas och genomföras tillsammans med barnet och vårdnadshavarna i första hand tillämpas. Dock – om barnets hälsa och utveckling utsätts för en påtaglig risk att skadas och samtycke till behövliga insatser inte föreligger – kan åtgärder enligt lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) bli nödvändiga. Utöver ovan förutsättningar, ska någon av situationerna som anges i 2 och/eller 3 §§ LVU föreligga.

När ett barn placeras ska alltid barnets nätverk i första hand beaktas.

Uppföljning av insatser

I Vaggeryds kommun ska uppföljning av alla insatser, både interna och externa ske minst 4 gånger/år samt vid stor avvikelse från vård- och genomförandeplan. Gäller såväl placeringar som öppenvård.

Uppföljningen skall vara fysisk. Undantag beslutas av enhetschef och orsak dokumenteras i journal. Alternativ till fysisk uppföljning – om den inte är genomförbar – är i nämnd ordning: videosamtal eller telefon, aldrig via mail eller sms.

Ersättning till kommunen för barn och unga som är placerade utanför hemmet

Vaggeryds kommun tillämpar föräldrar skyldighet att bidra till kommunens kostnader när ett barn får vård i ett annat hem än det egna. Bestämmelser om hur ersättningen ska beräknas regleras i Socialtjänstförordningen.

Undantag från föräldrars skyldighet att bidra till kommunens kostnad eller jämkning av beloppet skall noggrant dokumenteras i journal om dess orsak, tillsammans med uträkningen av ersättningen.

Beslut skall tidsbegränsas och innehålla en omprövningsklausul vilket innebär att beslutet kan komma att omprövas vid ändrade förhållanden.

Avgiften omprövas årligen efter beslut om slutlig skatt eller på förekommen anledning varefter ett nytt beslut tas.

Beslut

Alla beslut ska i möjligaste mån tidsbegränsas med möjlighet till förlängning efter en uppföljning. Alla gynnande beslut skall innehålla en omprövningsklausul vilket innebär att beslutet kan komma att omprövas vid ändrade förhållanden.